

Inspiratiewebinar Week van de Mediawijsheid

Samen maken we Nederland mediawijzer

Het afgelopen jaar gingen we massaal online. Om contact met familie en vrienden te onderhouden. Maar ook om te werken en leren. We maken online veel gebruik van sociale media. Maar voelen we ons via die sociale media wel verbonden en veilig? Hoe houden we het online sociaal? Tijdens de Week van de Mediawijsheid – de jaarlijkse bewustwordingscampagne over het kritisch en actief omgaan met media, van 5 tot en met 12 november – staat Nederland stil bij wat we écht belangrijk vinden in de online wereld met het thema: Samen Sociaal Online.

Het doel van de Week van de Mediawijsheid? Dat we met z'n allen ruimte maken om met elkaar in gesprek te gaan. En we mediawijzer, en dus digitaal weerbaarder én vaardiger, worden. Op donderdagmiddag 23 september organiseerden Netwerk Mediawijsheid, KB, de nationale bibliotheek en Cubiss als voorschot op de week een inspiratiewebinar voor bibliotheken. Doel: bibliotheken tips en inspiratie geven voor het organiseren van activiteiten die aansluiten bij het onderwerp.

Meer mensen mediawijs

Ruim tachtig mensen zitten er donderdagmiddag klaar voor. Andrea Berkelder, coördinator digitale geletterdheid jeugd bij de KB, heet iedereen welkom en onderstreept het belang van de week. “Hoe meer bibliotheken activiteiten organiseren, hoe meer kinderen en ouders we helpen mediawijzer, weerbaarder en taalvaardiger te worden.” Via Mentimeter checkt ze hoeveel van de deelnemers de Week van de Mediawijsheid kennen: ongeveer 75% organiseert ieder jaar al activiteiten. “Tijdens dit inspiratiewebinar geven we nóg meer tips hoe je mee kunt doen.” Andrea wijst ook op de blueprints die in de maak zijn, beschikbare toolkit ten behoeve van de landelijke webinars en actiegids, waarin bibliotheken veel tips vinden om aan de slag te gaan met de Week van de Mediawijsheid.

Lees [hier](#) meer informatie over alle middelen die we je aanbieden ter voorbereiding op de Week van de Mediawijsheid.

Netwerk Mediawijsheid

Dan is het woord aan Anne Everloo, communicatiespecialist bij Netwerk Mediawijsheid, en Floortje Jansen, Relatiemanager bij Netwerk Mediawijsheid. Zij geven informatie over de campagne, het thema en de mogelijkheden om aan te sluiten als bibliotheek. Floortje: “Netwerk Mediawijsheid is een netwerkorganisatie, die zich inzet voor de missie: iedereen mediawijs. Meer dan duizend partners – werkzaam in verschillende werkvelden – zijn bij het netwerk aangesloten en onderschrijven die missie. Maar wat is mediawijsheid? Wij omschrijven het als een verzameling competenties die je nodig hebt om actief en bewust deel te nemen aan onze mediasamenleving. Een mond vol.” Ze tipt dan ook de website www.mediawijsheid.nl, waar veel meer informatie over de term en bijbehorende onderwerpen te vinden is.

Anne geeft wat specifiekere informatie over de Week van de Mediawijsheid. “In principe richten we ons tijdens de Week van de Mediawijsheid op alle Nederlanders. Maar tijdens dit webinar hebben we het vooral over de jeugd doelgroep. Dit jaar is gekozen voor het thema: Samen Sociaal Online. Waarom? Mede doordat we de afgelopen anderhalf jaar door de coronacrisis nog meer aangewezen zijn op online zijn en online contact maken. Maar we zien ook dat problemen, zoals desinformatie, toenemen. Het is belangrijk dat je weerbaar bent voor de negatieve kanten van online zijn. Samen met onze netwerkpartners en bibliotheken willen we het probleem op de kaart zetten én een oplossing bieden. Daarvoor hebben we jullie, de bibliotheken nodig.”

Anne vertelt dat de deelnemers kunnen aanhaken, bijvoorbeeld met het organiseren van activiteiten. Maar ook met het delen van informatie, het vragen van aandacht op de werkvloer en het promoten van de week bij scholen in de regio. “Netwerk Mediawijsheid ondersteunt op verschillende manieren. Bijvoorbeeld met [een toolkit](#) vol afbeeldingen, logo's, posters en teksten om de campagne bekendheid te geven. We maken de campagne zichtbaar op sociale media. En we delen activiteiten die door het land worden georganiseerd via de nieuwsbrief. Daarnaast is onze website een landelijke plek waar alles samenkomt: alle benodigde documenten, inspiratie voor activiteiten, een activiteitenoverzicht met activiteiten in het land. We spelen een rol in het verbinden en aanjagen van het aanbod.” Tijd voor een nieuwe Mentimeter. Wie gaat er deelnemen aan de Week van de Mediawijsheid dit jaar? 85% zegt mee te doen.

[Bekijk de presentatie van Netwerk Mediawijsheid hier.](#)

Online vaardig begint offline

Tijd voor verdieping. Cathelijne Kuiters, marketingstrateeg bij de KB, vertelt over het onderzoek van CHOICE Insights + Strategy, waarin gekeken is hoe digitaal vaardig jongeren zijn én wat er voor nodig is om ze nóg digitaal vaardiger te maken. Onder de noemer ‘Online vaardig begint offline’ is onderzoek gedaan onder ruim duizend jongeren tussen de tien en vijftien jaar.

Cathelijne: “Digitale geletterdheid en jeugd is bij ons thuis super actueel. Ik heb drie jonge kinderen. In de opvoeding van de eerste twee wilde ik zoveel mogelijk apparaten bij ze weghouden. Niet alleen is dat bij de laatste onhoudbaar, ik weet ook niet of het de beste aanpak is. Want: je houdt digitale media sowieso niet bij ze weg. Lessen zijn steeds vaker digitaal, en met corona was er ook heel veel sociaal contact online.”

Wanneer ben je digitaal vaardig? Cathelijne: “Dat zijn we nu aan het onderzoeken aan de hand van de vragen: welke digitale vaardigheden hebben jongeren tussen de tien en vijftien jaar al, zijn die digitale vaardigheden voldoende ontwikkeld en waar is extra aandacht nodig? Daarvoor maakten we een digitale vragenlijst, een soort quiz, binnen de belevingswereld van die jongeren.”

Jongeren kijken met veel zelfvertrouwen naar hun digitale gedrag. Dat zelfvertrouwen is lang niet altijd terecht en het zorgt voor risicovoller online gedrag. “Jongeren zien zichzelf vrijwel altijd als digitaal vaardig. Terwijl bij toetsing blijkt dat ze dit lang niet altijd zijn. Ze overschatten hun eigen vaardigheden. Naarmate ze ouder worden, overschatten ze zichzelf ook steeds vaker. Omdat ruim 90% van de tienjarigen zegt dat ze kunnen leren van hun ouders en veertien- en vijftienjarigen aangeven op school te kunnen leren, pleit dat ervoor om al jong met kinderen in gesprek te gaan én op school aandacht te besteden aan digitale vaardigheden.”

Jongeren met minder digitale vaardigheden, zien volgens Cathelijne ook minder gevaren online. “Bijvoorbeeld in het delen van persoonlijke informatie of vervelende situaties online. Terwijl hun houding nog wél vol zelfvertrouwen is. Dat maakt ze minder digitaal weerbaar.” Uit het onderzoek blijkt dat digitaal vaardige jongeren meer met elkaar, op school én met volwassenen praten over wat ze online bezighoudt. Daarom is juist dát zo belangrijk, concludeert Cathelijne. “We moeten met jongeren praten over online imago, onacceptabel gedrag. Over verschillende en gevoelige onderwerpen.”

De publieksversie van het onderzoek is te lezen op [BNetwerk](#).

Bekijk [hier](#) de presentatie van het onderzoek ‘Online vaardig begint offline’.

Actiegids Week van de Mediawijsheid

Ingrid de Jong projectleider (digitale) geletterdheid voor jeugd en jongeren bij Cubiss neemt het woord over. Voor de Week van de Mediawijsheid maakte Cubiss, Netwerk Mediawijsheid en de KB een actiegids; een overzicht voor bibliotheken om aan de slag te gaan met mediawijsheid. Met concrete tips over activiteiten die bibliotheken kunnen organiseren, achtergrondinformatie en allerlei handige links om bibliotheken zo goed mogelijk voor te bereiden op de campagne. “Maar niet alleen tijdens de campagne willen we mediawijsheid op de kaart zetten, het moet een structureel onderwerp op de agenda worden.

Daarom vind je ook allerlei informatie om na deze week aandacht te blijven besteden aan mediawijsheid”, benadrukt Ingrid.

Bekijk [de actiegids](#) voor bibliotheken ter voorbereiding op de Week van de Mediawijsheid.

Mediatips en Wegwijzer

Denise Bontje van Mediasmarties benoemt vervolgens de mediatips die ze maakte én de wegwijzer die ze voor de Week van de Mediawijsheid opstelde. “Op verzoek van de KB hebben we mediatips verzameld voor ouders. Die kun je via de toolkit gratis downloaden. Daarnaast maakten we in opdracht van Netwerk Mediawijsheid een wegwijzer, met tips voor leerkrachten en pedagogische medewerkers om hun lessen mediawijsheid te verrijken. Zodat zij het gesprek met kinderen aan kunnen gaan, en kinderen een balans vinden tussen online en offline bezig zijn.”

De wegwijzer is te downloaden via: [Week van de mediawijsheid - Mediasmarties](#).

Plannen uit de praktijk

Vervolgens delen drie bibliotheekprofessionals ter inspiratie hun plannen voor de Week van de Mediawijsheid.

Bibliotheek Eindhoven

Allereerst is het de beurt aan Inge Joeloemsing, mediacoach bij Bibliotheek Eindhoven. “Wij organiseren een inloopspreekuur voor ouders, waarin verschillende mediacoaches informatie geven over digitale vaardigheden. Ook hebben we een boekententoonstelling, gericht op de boekenserie ‘Lees je digiwijzer’ van Zwijsen. En we organiseren een eigen webinar op 8 november, samen met Julia van Appeldoorn, een meisje van dertien jaar. Zij zit in de tweede klas van de middelbare school en vertelt samen met haar moeder – die is socialmediaspecialist – over wat je wel en niet online deelt en het vergelijken van jouw leven met dat van de mensen die je online tegenkomt.”

Biblionet Groningen

Sylvia Laarman deelt de plannen van Biblionet Groningen. “Wij programmeren volgens drie domeinen: bibliotheek, onderwijs en sociaal domein. Tijdens de Week van de Mediawijsheid bieden we in onze grotere vestigingen de glass room experience aan; een tentoonstelling over *internet of things* en een tentoonstelling over desinformatie. Met als doel bewustwording. Bijvoorbeeld dat mensen stilstaan bij of ze eigenlijk wel tijd besteden aan het verifiëren van bronnen. Daarnaast delen we de data detox kit uit aan volwassenen; een gids die je in vijf stappen loodst door je smartphonegebruik. Ook met het doel: bewustwording. Ook geven we een data detox show als handleiding mee aan leerkrachten, om een toneelstuk te maken met een klas over iets wat de kinderen in het dagelijks leven hebben meegemaakt rondom digitale geletterdheid. Denk aan cyberpesten. In de voorbereiding is er dan de mogelijkheid veel over het onderwerp te praten, ook thuis met ouders. En Biblionet

Groningen biedt in de Week van de Mediawijsheid verschillende workshops en cursussen omtrent digitale vaardigheden aan, zoals een cursus over digitaal nalatenschap en een workshop over wachtwoordmanagers.”

[Bekijk hier de presentatie van Biblionet Groningen.](#)

BplusC

Tot slot is het woord aan Anja Schakel, projectleider i-Lab, van bibliotheek en centrum voor kunst en cultuur BplusC. “Zoals elk jaar begin ik met een startmoment, waarop ik iedereen uit mijn netwerk – van taalhuis tot onderwijs en professionals van afdelingen binnen de bibliotheek – uitnodig om te bekijken wat we samen op touw kunnen zetten. Aan de hand daarvan, maken we een programma. Dit jaar hebben we weer een hoop op de planning. Vanuit het taalhuis hebben we cursussen in de taalcafés. In de Week van de Mediawijsheid sluiten die het thema aan op Samen Sociaal Online. Daarnaast bieden we een cursus die dieper ingaat op sociale media: hoe gebruik je het, hoe herken je *fake news*, hoe onderscheid je verschillende bronnen. Onze afdeling evenementen organiseert een debat met stellingen die aansluiten bij Samen Sociaal Online in samenwerking met de huiswerkkamers – plekken voor kinderen om huiswerk te maken en andere activiteiten te ondernemen. Zoals: online maakt je eenzaam. En: online verbindt ons.” Ook worden er naschoolse activiteiten via De Werkplaats georganiseerd. Met Minecraft Education leren kinderen hoe ze zichzelf online presenteren. “En we hebben lessen en cursussen van i-Lab, bijvoorbeeld over programmeren, die we in de Week van de Mediawijsheid promoten.” Omdat ze zoveel activiteiten hebben, maakt BplusC altijd een overzichtsposter en webpagina, met alle activiteiten op een rijtje. “Door die posters in elke vestiging te hangen, maken we het heel zichtbaar en houden we de week levendig in heel Leiden en omstreken.”

[Bekijk hier de presentatie van BplusC.](#)

Meer informatie en belangrijke links

Daarmee komt er een einde aan de inspiratiewebinar. Maar niet voordat Floortje Jansen het publiek nog even op het hart drukt activiteiten aan te melden, zodat Netwerk Mediawijsheid er aandacht voor kan vragen. “Hoe meer we elkaar helpen, hoe sneller we ons doel bereiken.”

Wil je weten hoe jij kunt bijdragen aan de Week van de Mediawijsheid? Kijk op <https://www.weekvandemediawijsheid.nl/doemee/>.

Een activiteit aanmelden, zodat Netwerk Mediawijsheid er aandacht aan kan geven? Dat doe je via: <https://www.weekvandemediawijsheid.nl/activiteit/>, <https://www.weekvandemediawijsheid.nl/activiteit/aanmelden> of <https://www.weekvandemediawijsheid.nl/bibliotheeken/>.

Meer informatie over de landelijke webinars van Denise Bontje van Mediasmarties.nl (voor ouders met kinderen in het basisonderwijs) of Jacqueline Kleijer van Bureau Jeugd en Media (voor ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs) of lezen over de Week van de Mediawijsheid? Dat kan hier <https://www.bibliotheeknetwerk.nl/digitale-geletterdheid-jeugd/ga-als-bibliotheek-aan-de-slag-met-de-wvdm>.

Ben je er nog niet helemaal uit wát je wil doen, maar weet je al wel dat je iets wil doen? Neem contact op via campagnes@mediawijsheid.net. Wij denken graag met je mee.